

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Jaarrapportage Bodem+ 2013

Water. Wegen. Werken. Rijkswaterstaat.

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Resultaten Bodem+ in 2013	5
2.1	Ondergrond en grondwater op de kaart	5
2.2	Impulsen voor de praktijk in de regio	5
2.3	Belangrijke mijlpalen en resultaten	6
2.4	Uitvoering wettelijke taken	8
2.5	Afronding projecten en taken in 2013	9
3	Integratie van Bodem+ in Rijkswaterstaat	10
4	Klant- en medewerkertevredenheid(sonderzoek)	11
5	Bezuinigingsopgave en financiën werkprogramma Bodem+	14
5.1	Bezuinigingsopgave	14
5.2	Financiën	15
5.3	Opbrengsten	16
Bijlage 1	Bodemhelpdesk	17
Bijlage 2	Statistiek websites (bodemrichtlijn, BodemVizier)	20
Bijlage 3	Landelijk meldpunt bodemkwaliteit	22
Bijlage 4	Financiële verantwoording Bodem+ 2013	24

Fotografie: Gilbert Boerekamp

Bodem+ is een opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Milieu, InterProvinciaal Overleg (IPO), Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en Unie van Waterschappen (UvW).

1 Inleiding

Deze jaarrapportage beschrijft op hoofdlijnen de bijdrage van Bodem+ aan de ontwikkeling van het bodembeleid in 2013, zowel voor het ministerie van Infrastructuur en Milieu als voor de decentrale overheden. Het is geen opsomming van alle activiteiten die Bodem+ in 2013 heeft uitgevoerd. Daarvoor verwijzen we u naar het gedetailleerde Jaarwerkplan 2013, dat op hoofdlijnen conform planning is uitgevoerd.

Het jaar 2013 zijn we vanuit Bodem+ begonnen met de ambitie om de majeure veranderingen binnen het bodembeleidsveld, zoals een toenemende decentralisatie van taken en bevoegdheden en het werken in een integrale(re) omgeving met ruimte en water, mede vorm te geven. Dit vanuit onze bekende rol als schakel tussen beleid en uitvoering in het bodemwerkveld. Naast de bekende beleidsthema's waren voor 2013 drie hoofddoelen geformuleerd:

1. adequate ondersteuning beleidsontwikkeling ondergrond en grondwater;
2. impulsen voor de praktijk in de regio;
3. succesvolle reorganisatie in en integratie met Rijkswaterstaat.

Daarnaast vormde in 2013 een belangrijk hoofddoel voor het Uitvoeringsprogramma (UP) van het bodemconvenant het informeren over de voortgang van de convenantafspraken via de in 2013 te houden Midterm Review (MTR).

In hoofdstuk 2 worden behaalde resultaten op deze hoofddoelen, onze ondersteuning aan het Uitvoeringsprogramma van het bodemconvenant en onze andere werkgebieden nader toegelicht. Onze ervaringen en integratie binnen Rijkswaterstaat belichten we in hoofdstuk 3. In hoofdstuk 4 en 5 respectievelijk de resultaten van klanttevredenheidsmetingen en de financiële verantwoording. Het Uitvoeringsprogramma van het bodemconvenant

stelt een eigen financiële verantwoording op richting zijn Programmteam en de Stuurgroep Ondergrond, Bodem en Grondwater en maakt derhalve géén onderdeel uit van deze jaarrapportage.

“Bodem+ is v n en v or het hele bodembeleidsveld van het ministerie van IenM. Letterlijk en figuurlijk! Dat heb ik het afgelopen jaar aan den lijve ondervonden, toen we bij IenM met een nieuwe club mensen bezig waren ons het bodembeleid eigen te maken. Inmiddels zijn we een jaar verder. De tussenevaluatie van het Uitvoeringsprogramma is gereed. De gesprekken met de andere overheden en het bedrijfsleven zijn gestart. We hebben vele werkbezoeken afgelegd. 2014 wordt een spannend jaar, het bodemconvenant loopt af en er moeten nieuwe financieringsafspraken komen. Gelukkig kunnen we altijd een beroep doen op Bodem+. Of het nu gaat om wetgeving, grote vervuilingen of kennis, Bodem+ is van alle markten thuis. En dat is precies wat we nodig hebben in 2014.”

Marjan van Giezen
afdelingsmanager/plv. directeur Water en Bodem,
DG Ruimte en Water, ministerie van Infrastructuur
en Milieu

Op basis van de bereikte mijlpalen, de voortgang van de convenantafspraken en de vele tastbare resultaten in de decentralisatie van het bodem- en ondergrondbeleid kijken we terug op een succesvol 2013. In hoofdstuk 2 kunt u hierover lezen. Betekent dit dat we tevreden achterover gaan leunen? Nee, integendeel! De MTR adviseert om volop in te zetten op de uitvoering van wat in gang is gezet, en daarbij door te pakken. Vasthoudendheid is het toverwoord om alle doelen van het bodemconvenant te bereiken. De lopende discussie tussen publiek-private sturing en toezicht op kwaliteitsborging van de uitvoering van het bodembeheer zal in 2014 onze volle inzet vragen. Dit geldt ook voor de breed gevoelde zorgen rondom kennis en vakmanschap, die steeds meer onder druk lijken te komen. In samenwerking met anderen zullen we investeren in het borgen, ontwikkelen en delen van kennis over de bodem en de ondergrond ten behoeve van de praktijk. We willen investeren in het ontwikkelen van competenties bij lokale bodemprofessionals, waardoor de bodemsanering kwalitatief hoogwaardig en efficiënt wordt afgerond en we ons vooral ook verder kunnen voorbereiden op het duurzaam benutten, beheren en verzorgen van bodem en ondergrond in de toekomst. Deze acties pakken we programmatisch op met onze partners.

Ook organisatorisch blijven er punten van verbetering over waar we ons in 2014 op willen richten. De beleids-

ondersteuning van het ministerie van IenM DGRW kan en moet verder worden versterkt, de interne inkoopprocedures en het proces van opdrachtverlening aan derden verdienen nog verbetering en ook de huidige kennisstructuur in ons beleidsveld kan nu al effectiever worden ingericht en gestroomlijnd. Opgaven waar wij in 2014 samen met u vasthoudend op doorpakken!

“In 2013 kregen wij voor het eerst in de praktijk te maken met de toepassing van de nieuwe mijnsteenregels die in 2012 in het Besluit bodemkwaliteit zijn opgenomen. Mijnsteen is in onze gemeente grootschalig in en op de bodem aanwezig. Bij het opzetten van een mooi natuurontwikkelingsproject waarbij 450.000 m³ mijnsteen van onze mijnsteen-berg wordt afgegraven, liepen we tegen problemen aan. Onder andere omdat de protocollen voor de keuring nog niet toezien op mijnsteen. Onze accountmanager bij Bodem+ heeft ontzettend snel een protocolwijziging in gang gezet, in samenspraak met SIKB en het ministerie van IenM. Hiermee kan ons project zonder problemen doorgang vinden!”

Patricia Mulders
beleidsmedewerker fysieke leefomgeving, Dienst
Beleid en Strategie, gemeente Brunssum

2 Resultaten Bodem+ in 2013

2.1 Ondergrond en grondwater op de kaart

In afstemming met de inzet binnen het UP Bodemconvenant heeft Bodem+ in 2013 veel energie ingezet op de Structuurvisie Ondergrond (STRONG) en versteviging van de samenwerking van veel partijen binnen het actieplan Grondwater. De kennis en het netwerk van Bodem+ zijn hier goed benut en verder uitgebreid.

Binnen STRONG is door Bodem+ inhoudelijke en procesmatige kennis geleverd in de verschillende technische werkgroepen en het coördinatieoverleg binnen het Rijk. Hierbij zijn relaties gelegd met het UP. Parallel hieraan is IPO ondersteund met uitwerking van redeneerlijnen voor de ondergrond. Samen met het UP Bodemconvenant en het ministerie van IenM zijn twaalf succesvolle provinciale bijeenkomsten georganiseerd om regionaal een ontmoeting te organiseren tussen partijen die zich met de ondergrond bezighouden, de ideeën en ontwikkelingen binnen STRONG samen met de regionale partners te bespreken, inzicht te krijgen in regionale thema's en om feedback te krijgen op proces en vervolg. Bij de organisatie van deze bijeenkomsten is het netwerk van mensen gebruikt dat binnen Bodem+ en UP Bodemconvenant al bestaat.

Bodem+ heeft overheidsorganisaties (Rijk, UvW, gemeenten, provincies, IPO), kennisinstituten (STOWA, SKB, Deltares), adviesbureaus, drinkwaterbedrijven (Vitens en Vewin) en stichtingen (KCAF) in een 'grondwaterconsortium' bijeengebracht. Met dit netwerk van organisaties zijn voor een aantal thema's knelpunten geïnventariseerd die voorkomen in de dagelijkse praktijk van het grondwaterbeheer. Dit zijn zowel vraagstukken op het gebied van grondwaterkwantiteit als -kwaliteit. Met deze stap in de wereld van grondwaterkwantiteit zette Bodem+ een sterke verbreding in op dit domein. Vanuit een gemeenschappelijk belang zijn met deze partners oplossingsrichtingen geformuleerd. Deze zijn gebundeld in een Grondwateractieprogramma. Dit programma beschrijft de onderliggende koppelingen met andere lopende trajecten, zoals STRONG,

het Deltaprogramma Nieuwbouw en Herstructurering en evaluatie Waterwet. Bodem+ is initiator, facilitator en penvoerder van dit actieprogramma, dat dwars door bestaande initiatieven heen loopt en hierdoor een integraal beeld geeft van de grondwaterproblematiek. Het programma rust op drie pijlers: bewustwording/kennis delen, samenwerken in de regio (governance) en instrumentarium.

In 2013 is samen met het ministerie van IenM, SIKB en KBI hard gewerkt aan de voorbereiding en de inwerkingtreding van de AMvB Bodemenergie. Er zijn drukbezochte regio-bijeenkomsten gehouden om iedereen die met deze nieuwe regels te maken kreeg, voor te bereiden op zijn of haar nieuwe taak in dit verband. Ook zijn er instrumenten ontwikkeld en ontsloten naar de doelgroepen ter ondersteuning op deze nieuwe taak, waaronder een meldsystematiek, actualisatie van de WKO-tool als afwegingsmethode en de registratie in het Landelijk Grondwater Register (LGR).

2.2 Impulsen voor de praktijk in de regio

In het werken in en met de regio zijn in 2013 op meerdere gebieden stappen gezet. Door menig Bodem+-adviseur is meegewerkt aan concrete casussen en vraagstukken in de regio. Dit vanuit de ambitie om op bestaande thema's, maar ook vooral op nieuwe verbredingsthema's decentrale uitvoering en beleid te blijven verbinden met kennis.

Allereerst is de in 2012 ingezette tweede Impuls Lokaal Bodembeheer (ILB-2) afgerond. Vanuit de ILB-1 (implementatie Bbk) bleek dit een goede manier om in korte tijd veel kennis over te dragen en te stimuleren dat decentrale overheden door onderlinge samenwerking nieuw beleid versneld implementeren en tot uitvoering brengen. De succesfactor van deze ILB is de samenwerking tussen verschillende overheden en de expliciete aandacht voor de vaardigheden die nodig zijn voor het maken en uitvoeren van beleid. Bij deze ILB-werkwijze worden de aanwezige

kennis en vaardigheden binnen de regio, met behulp van adviseurs, verder benut en ontwikkeld. In de ILB-2 stonden de thema's ondergrond en ecosysteemdiensten centraal. In totaal veertig samenwerkingsverbanden van gemeenten, omgevingsdiensten en waterschappen zijn ondersteund. Voor veel regio's ging het om een eerste kennismaking met het concept ecosysteemdiensten of met de betekenis van de AMvB bodemenergie. Een aantal regio's heeft een stap verder gezet en heeft beleid voor de ondergrond opgesteld of de ecosysteemdienstenbenadering in een concrete gebiedsontwikkeling toegepast. Zo gaat bijvoorbeeld de Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) de ecosysteemdienstenbenadering inzetten als verbindend concept om kennis over de fysieke leefomgeving mee te nemen in beleidsadviezen over water (rioolplannen, waterplannen), groen en stedelijke ontwikkeling (structuurvisies, bestemmingsplannen, inbreidingsplannen). Diverse regio's zijn gekomen tot beleid voor bodemenergie.

“Het jaar 2013 was voor Zeeland een jaar vol contacten met Bodem+. Drie ILB-2-adviseurs vanuit Bodem+ hebben in drie Zeeuwse regio's een resultaat neergezet waar we jaren mee vooruit kunnen. Daarnaast zien we onze Bodem+-accountmanager iedere zes weken bij het Zeeuws Platform Bodembeheer. Prachtig om te zien hoe hij kennis vanuit het land inbrengt en kennis en vragen vanuit de regio terugneemt en uitzet. Bij workshops en voorlichtingsbijeenkomsten in Zeeland zijn de mensen van Bodem+ gewaardeerde sprekers. Er is altijd bereidheid om naar Zeeland te komen. Een mooi nieuw initiatief waaraan Bodem+ meewerkt, is de pool van bodemdeskundigen. Daar sluiten we graag bij aan, omdat het past bij onze manier van samenwerking tussen gemeenten, waterschap en provincie hier (voor en met elkaar). Ten slotte hadden we op de Dag van de Zeeuwse Bodem in november met Henk van Zoelen (Bodem+) een geweldige inspirerende dagvoorzitter in huis. Klasse!”

Walter Jonkers
senior beleidsmedewerker bodem en ondergrond
provincie Zeeland

Daarnaast zijn via twee georganiseerde praktijkmiddagen 'juridisch instrumentarium' deskundigen en vraagstellers vanuit diverse Wbb-bevoegd gezagen samengebracht om kennis en vooral praktijksituaties te delen. In een mix van juridische, beleidsmatige en technische bodemsaneringskennis hebben adviseurs vanuit Bodem+ en decentrale overheden elkaar onderling geholpen om aanpak van stagnerende bodemsaneringslocaties in hun gebied vlot te trekken met een brede(re) insteek. Via een door Bodem+ beheerde gesloten PLATO-nieuwsgroep wordt inmiddels

frequent discussie gevoerd tussen deze lokale bodemjuristen.

“De bodem is zo vanzelfsprekend dat we vaak vergeten dat hij onze beste vriend is. Een vriend die het fundament is onder ons bestaan. Hij levert draagkracht, voedsel, water, grondstoffen, energie, economie. Op zo'n vriend moet je heel zuinig zijn. Doe je dat niet, dan voelt onze vriend zich misbruikt, raakt hij uitgeput en gaat hij onvoorspelbaar en ongewenst gedrag vertonen. We zijn dan te ver gegaan. Er is veel kennis voor nodig om onze vriend goed te begrijpen. In het noorden zijn wij dan ook erg content met Bodem+. Een toegankelijke vriend, die ervoor zorgt dat we onze regionale bodemkennis vergroten, en die helpt bij uitvoeringsvraagstukken waarbij de relatie met onze bodem op het spel staat.”

Klaas van der Veen
regionale Uitvoeringsdienst Drenthe

Een laatste praktisch initiatief omvat een proeftuin, waarbij een 'bodem-kennispool' (aanbodzijde) is opgestart als onderdeel van een landelijk functionerend kennisnetwerk, met daarin diverse senior adviseurs die werkzaam zijn binnen de decentrale overheden, stichtingen en het bedrijfsleven. Aan de vraagzijde zijn vanuit diverse gemeenten circa twintig concrete locaties aangebracht waar de voortgang van bodemsanering en/of herontwikkeling door een diversiteit aan factoren niet voldoende van de grond komt. De aanwezige brede expertise in de 'bodempool' wordt per locatie gekoppeld aan de vraagsteller om zo met nieuwe inzichten en andere richtingen voortgang op een locatie in te zetten en kennis over te dragen.

2.3 Belangrijke mijlpalen en resultaten

Opstellen Midterm Review

De Midterm Review (MTR) van het UP Bodemconvenant is in 2013 afgerond en is eind januari 2014 door de staatssecretaris naar de Tweede Kamer gestuurd. 2013 was ook het jaar van samenwerken aan vernieuwing van het bodembeleid. Getuige de uitkomsten van de MTR liggen we goed op koers: in de aanpak van spoedlocaties zijn grote slagen gemaakt, in de transitie naar verbreding van het bodembeleid is al veel bereikt en de gebiedsgerichte aanpak krijgt steeds meer navolging. Dit betekent echter niet dat we achterover kunnen leunen. Doorpakken en uitvoeren is het motto voor de komende jaren om de ingeslagen weg te kunnen voltooien.

“In 2013 is de uitvoering van de afspraken uit het bodemconvenant geëvalueerd. Dat was een grote klus. Het bodemconvenant is in 2009 afgesloten tussen overheden en ziet toe op de sanering van verontreinigde locaties die een spoedaanpak vragen, maar ook op het benutten van kansen die de ondergrond biedt voor ontwikkeling. Er zijn budgetten gekoppeld aan deze afspraken. Het uitvoeringsprogramma monitort de voortgang. Bodem+ ondersteunt het uitvoeringsprogramma met onder meer project- en programmasecretariaat. De samenwerking tussen het uitvoeringsprogramma en Bodem+ bestaat nu bijna vier jaar. Ik kan zonder meer stellen dat zonder de ondersteuning door Bodem+ een zorgvuldige en goede evaluatie niet mogelijk is. Soms is het nodig bij te sturen of snel oplossingen te zoeken. Dat blijkt altijd mogelijk bij Bodem+. We trekken echt samen op en voelen ons samen verantwoordelijk.”

Gerd de Kruijf
directeur Uitvoeringsprogramma Bodemconvenant

Vanuit de uitkomst van de MTR is een start gemaakt met nieuwe afspraken voor de periode 2016 - 2020, waarbij behalve de overheden ook het bedrijfsleven is aangehaakt.

Aanpassing Besluit bodemkwaliteit

In het traject tot aanpassing van het Besluit bodemkwaliteit zijn uitvoeringsvraagstukken gesignaleerd en via werkgroepen en het Implementatieteam uitgediscussieerd, aangescherpt en geadresseerd. In deze werkwijze zijn alle relevante partijen (overheid en bedrijfsleven) vertegenwoordigd en is in gezamenlijkheid constructief hard samengewerkt aan de noodzakelijke verbeteringen. Uiteindelijk zal dit in 2014 leiden tot een nieuw en aangepast Besluit en Regeling bodemkwaliteit. Twee belangrijke discussiepunten verdienen nog nadere uitwerking in 2014. Dit betreft ten eerste het wel of niet melden van schone grond en ten tweede het onderscheid tussen privaat en publiek toezicht via nog uit te werken essentiële eisen. Als gevolg van deze nog lopende discussie over meldverplichtingen heeft de in 2013 beoogde aanpassing van het Meldpunt bodemkwaliteit nog niet plaatsgevonden.

Ook de volgende grote en kleine mijlpalen willen we niet ongenoemd laten ...

- De eerste verkenningen naar een gezamenlijke nazorgorganisatie voor de periode na SBNS, Bodemcentrum, SUBAT en Bosatex zijn verricht. Een nieuwe samenwerking hierin door de betrokken partijen ligt in het verschiet.
- Het Interreg-project CityChlor, dat Bodem+ samen met de gemeente Utrecht vanuit Nederland met andere landen heeft uitgevoerd, is succesvol afgerond met een boeiend

“SIKB en Bodem+ werken al lang samen bij de implementatie en vertaling van beleid en regelgeving op het gebied van bodembeheer. Voor grondstromen zijn bijvoorbeeld de gezamenlijke beantwoording van helpdeskvragen, maar ook het bevorderen van kennis en kunde binnen het Platform Toezicht Bodembeheer in 2013 met succes gecontinueerd. Succes en vertrouwen in een organisatie staan of vallen met de medewerkers: in mijn directe omgeving worden de deskundigheid én betrokkenheid van de Bodem+’ers zeer gewaardeerd. Ook voor 2014 ligt er de taak om het vertrouwen van alle betrokken partijen in elkaar en in eenduidige wet- en regelgeving verder te versterken.”

Erik Doekemeijer
projectleider Grondstromen, SIKB

eindsymposium in Gent. Ons kennis(sen)netwerk binnen de EU is hiermee vergroot.

- De verbreding van ons netwerk naar grondwater en de kennis erover binnen Nederland is vergroot. Dit is tevens bekrachtigd met participatie van een afdelingshoofd uit de waterschapskringen (Rivierenland) in het OpdrachtGeversOverleg (OGO) van Bodem+ en een ander afdelingshoofd van een waterschap als nieuwe voorzitter van Baggernet.
- Het Bodemloket (www.bodemloket.nl) is geheel vernieuwd in rijkshuisstijl en de vigerende bodemkwaliteitskaarten worden toegevoegd als verdere stap in het voor iedereen centraal en praktisch ontsluiten van bodeminformatie.

“Grondbanken en Bodem+ kennen elkaar al vele jaren. Deskundigheid, vertrouwen en ‘grond op de goede plaats’ zijn waarden die wij met elkaar delen. Ook in 2013 hebben wij Bodem+ ervaren als een goede gesprekspartner. Ik denk aan de stevige discussies over het Besluit bodemkwaliteit, maar ook aan de constructieve gesprekken over de Ketenverklaring en de Green Deal Grondstromen. Wij zien bij Bodem+ medewerkers met grote inzet. Tot die inzet rekenen wij ook het door Bodem+ in het buitenland uitdragen van het Nederlandse hergebruiksbeleid en de praktijk van onze grondbanken. Bodem+ heeft zich in 2013 opnieuw een essentiële schakel getoond in het bodemveld.”

Peter Leenders
BOG | SGUG

- De Structuurvisie Buisleidingen is vastgesteld en alle betrokken decentrale overheden zijn geïnformeerd.
- De Richtlijn Herstel en Beheer (water)bodemkwaliteit (www.bodemrichtlijn.nl), die kennis over staand beleid en uitvoeringskennis ontsluit, is beschikbaar in 72 talen en is daarmee ook beschikbaar voor vragen vanuit onze internationale contacten.
- De wettelijke taken zijn professioneel uitgevoerd met een minimum aan bezwaar (één stuk) en geen gevallen waarin beroep is aangetekend.
- De evaluatie van de circulaire MTBE+ETBE is afgerond en aangeboden aan het ministerie van IenM.
- De Geoweek 2013 was erg succesvol: samen met het Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap (KNAG) zijn wederom meer scholieren bereikt. Meer deelnemende organisaties zetten zich in om hun werk aan de toekomstige generatie te laten zien en daarmee kennis voor de toekomst ‘te zaaien’.
- De samenwerking met kennispartners in het ExpertiseNetwerk Bodem en Ondergrond (ENBO) kreeg vorm door gezamenlijke nieuwsbrieven, één loket en gezamenlijke onderwijs- en bijscholingsactiviteiten via KOBO en de BodemBreedAcademie.
- 170 pilots zijn eenduidig en gestructureerd ontsloten via www.bodemambities.nl en gepresenteerd en bediscussieerd met bestuurders tijdens Bodem Breed 2013 in Lunteren als stimulans voor verdere uitwisseling van (bodem)kennis.

2.4 Uitvoering wettelijke taken

Bodem+ voert namens het ministerie van IenM ook enkele wettelijke taken uit. De tabel op de volgende pagina geeft een overzicht van het aantal wettelijke besluiten door Bodem+ in 2013. Het grote aantal ingetrokken erkenningen kwaliteitsborging bodembeheer is nagenoeg volledig het gevolg van faillissementen en bedrijfsbeëindigingen als gevolg van de economische crisis, die ook in de bodemsector voelbaar is.

Daarnaast heeft Bodem+ de wettelijke taak tot publicatie van afgegeven fabrikant-eigenverklaringen op grond van het Besluit bodemkwaliteit. Op peildatum 1-1-2014 bevat deze lijst zestien afgegeven fabrikant-eigenverklaringen, in 2013 is één nieuwe fabrikant-eigenverklaring gepubliceerd. Meer informatie over de wettelijke taak tot beheer van het landelijke Meldpunt bodemkwaliteit is gegeven in bijlage 3.

In 2012 heeft Bodem+ een advies geschreven om de wettelijke taak Gelijkwaardigheidsverklaring IBC af te schaffen, vanwege de marginale werking van deze regelgeving en mogelijkheid tot deregulering. Dit advies is gehonoreerd en zal worden geëffectueerd bij de eerstvolgende wijziging van het Besluit bodemkwaliteit in 2014.

Overzicht aantal wettelijke besluiten door Bodem+ in 2013

	Kader	Verleend	Geweigerd	Intrekking	Niet-ontvankelijk
Niet-reinigbaarheidsverklaring grond	Bssa	233	18	-	0
Erkenningen kwaliteitsborging bodembeheer	Bbk	1.037 + 1.380 administratieve aanpassingen	0	103	28
Erkenning Besluit melden bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen	Bmb	2	0	0	0
Gelijkwaardigheidsverklaring IBC	Bbk	0	0	-	0

Door herintroductie van de afvalstoffenbelasting wordt de wettelijke taak van Baggerspecieverklaringen op basis van de Wet belastingen op milieugrondslag per 1 april 2014 weer belegd bij Bodem+. Eind 2013 zijn hiertoe al voorbereidingen getroffen.

2.5 Afronding projecten en taken in 2013

Om de in dit hoofdstuk genoemde vernieuwingen door te kunnen voeren, zijn in 2013 diverse projecten binnen de bestaande thema's bodemsanering en bodembeheer afgerond of beëindigd. Bodem+ is en blijft immers een opdracht met een budgettair plafond. Met de beëindiging van deze activiteiten is circa 1 fte gemoeid (circa 3 à 4% van totale formatie), die is ingezet op nieuwe thema's.

De volgende werkzaamheden heeft Bodem+ in 2013 afgerond en/of beëindigd:

- impuls Lokaal Bodembeheer 2 (periode 2012-2013)
- ondersteuning Samenwerkingsprogramma Warmte Koude Opslag
- project Interreg IV CityChlor
- evaluatie van de Circulaire toepassing zorgplicht Wbb bij MTBE- en ETBE-verontreinigingen
- financiering Platform Baggernet
- actualisatie van de negen Handreikingen bodem voor gemeenten
- verzending van kopieën van verklaringen van niet-reinigbaarheid grond aan het bevoegd gezag Wbb en Wm

Ook in 2014 gaat Bodem+ door met afronding van enkele omvangrijke en/of meerjarige projecten. De volgende werkzaamheden zullen in de loop van 2014 worden afgebouwd of beëindigd:

- afronding werkvoorraad kostenverhaal bodemsanering namens het Rijk
- afschaffing wettelijke taak Gelijkwaardigheid IBC

Daarnaast verkent Bodem+ in 2014 de mogelijkheden tot verdere en vergaande vereenvoudiging van de Kwalibo-erkenningsregeling en aanmeldprocedures.

3 Integratie van Bodem+ in Rijkswaterstaat

Overgang en identiteit

Per 1 januari 2013 zijn de leefomgevingstaken vanuit het ministerie van IenM, waaronder het Bodem+-programma, overgevoerd van Agentschap NL naar Rijkswaterstaat. Van januari tot april 2013 landde Bodem+ tijdelijk binnen de Dienst Verkeer en Scheepvaart (DVS) van Rijkswaterstaat. Sinds april 2013 maakt Bodem+ onderdeel uit van Rijkswaterstaat Water, Verkeer en Leefomgeving (WVL). Voor Rijkswaterstaat een stap om daarmee niet alleen beheerder van de nationale netwerken, maar ook de uitvoeringsorganisatie op het gebied van milieu, duurzame mobiliteit en ruimte voor héél IenM te worden. Voor de leefomgevingstaken een stap om aan te sluiten bij inhoudelijke kennis die al binnen Rijkswaterstaat aanwezig is.

De gezamenlijk geformuleerde ambitie is om met de brede kennis, expertise en taken op het gebied van leefomgeving vanuit Rijkswaterstaat aan te sluiten bij de steeds complexere (maatschappelijke) vraagstukken die om een geïntegreerde aanpak vragen. De relatie met de andere overheden en het bedrijfsleven wordt daardoor sterker en krijgt een extra dimensie: naast partner in de uitvoering zijn we ook opdrachtnemer. Als gevolg hiervan zijn ook de missie en visie van Rijkswaterstaat in 2013 aangepast. Het werken aan een duurzame leefomgeving en een nieuwe rol als deskundig uitvoeringspartner zijn nu belangrijke elementen in de herziene missie en visie. Daarmee is nadrukkelijk onderstreept dat Rijkswaterstaat dé uitvoeringsorganisatie voor het gehele IenM-domein wil zijn.

In de toevoeging van deze elementen zien we vanuit Bodem+ ook een goede basis om onze dienstverlening naar onze bestaande doelgroepen te behouden en daarnaast de kennis binnen Rijkswaterstaat daarbij verder te benutten.

Winkels open!

Overgevoerd van Agentschap NL per 1 januari 2013, hadden we als belangrijkste doelstellingen de winkels open te houden, het vertrouwen van onze doelgroepen ook binnen de nieuwe organisatie te behouden en om een eerste stap te

zetten in de integratie binnen Rijkswaterstaat. Na afloop van het eerste jaar binnen Rijkswaterstaat kijken we tevreden terug. De dienstverlening bleef onverminderd op peil, ondanks dat we veel moeite hadden om de procedures van opdrachtverlening aan derden, passend bij ons werk, in te vullen. Het vertrouwen van de doelgroepen verminderde niet, ondanks de titel 'rijk' die hoort bij onze moederorganisatie. Het imago van een waardevrije plek binnen de overheidsorganisaties wisten we te handhaven. De samenwerking binnen Rijkswaterstaat is versterkt door de ruim zestig projecten, waarin we konden samenwerken met bodem-, water- en duurzaamheidscollega's.

(Re)organisatie

Vanaf april 2013 is Bodem+ een afdeling binnen de directie Leefomgeving van RWS-WVL. Eind 2013 zijn voorbereidingen getroffen voor verdere integratie en het afronden van de formele reorganisatie binnen WVL, waarbij Bodem+ met onder andere de uitvoering van bodem-, ondergrond- en grondwatertaken van Rijkswaterstaat wordt samengebracht.

Ook in personele zin was 2013 een spannend jaar. Bijna een kwart van de medewerkers van de directie Leefomgeving (en ook een kwart van de Bodemplussers) was al langjarig werkzaam via een payrollcontract. Na de overgang naar Rijkswaterstaat is ingezet op verambtelijking van deze medewerkers en het stabiel beschikbaar blijven van benodigde kennis. Dit proces is ingezet in goede afstemming met de medezeggenschap en een solide vrijplekkenprocedure met gelijke kansen voor huidige payrollmedewerkers en zittende ambtenaren binnen Rijkswaterstaat. Uiteindelijk zijn alle medewerkers met een payrollcontract ook ambtenaar geworden en daarmee behouden voor de organisatie. Daarnaast hebben we in 2013 drie van de vier vacatures intern kunnen invullen. De vervulling van de laatste vacature op het gebied van Bodembescherming en preventief beleid vindt plaats per maart-april 2014.

4 Klant- en medewerker- tevredenheid(sonderzoek)

In 2013 is geen alomvattend klanttevredenheidsonderzoek (KTO) uitgevoerd. Reden hiervoor is dat een dergelijk tweejaarlijks onderzoek nog in het najaar van 2011 is uitgevoerd, en dat we luisteren naar het signaal van onze klanten dat ze al (te) veel onderzoeken en enquêtes krijgen toegestuurd. Wel voeren we voor diverse van onze taken reguliere KTO's uit. De resultaten daarvan zijn hieronder gepresenteerd. Het meest recente medewerkertevredenheids-onderzoek is uitgevoerd in het najaar van 2012. Voor de resultaten daarvan verwijzen wij u naar onze jaarrapportage van 2012.

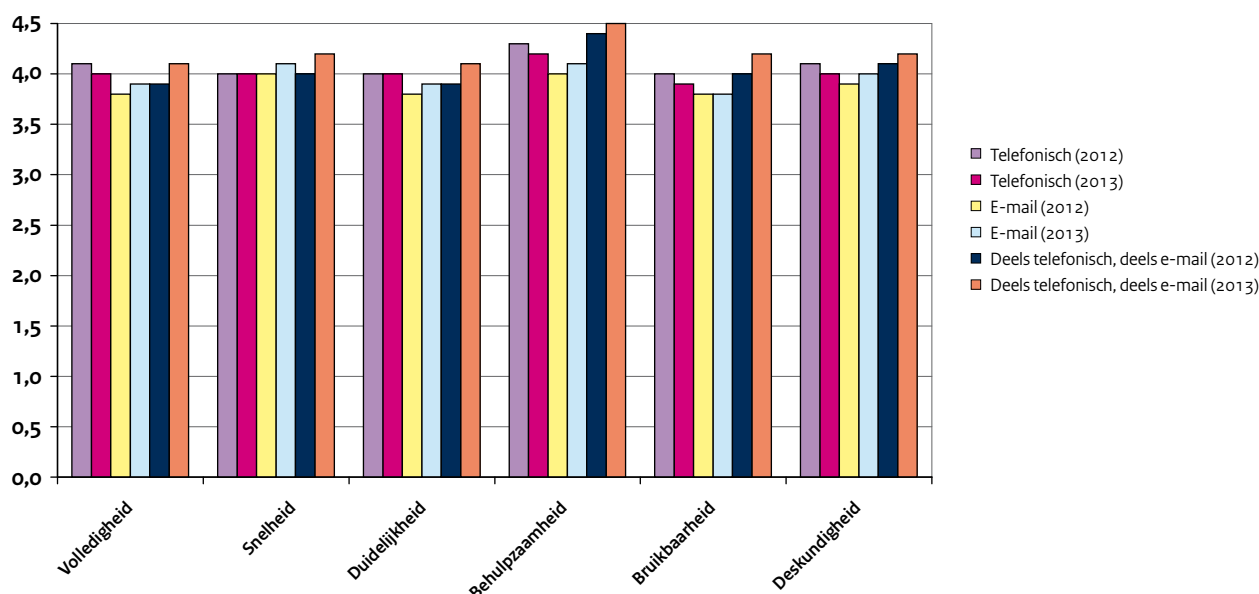
Dienstverlening naar primaire doelgroepen (decentrale overheden)

Het klanttevredenheidsonderzoek van oktober 2011 is uitgevoerd door het bureau Marketresponse, waarbij de respondenten zijn bevestigd op een aantal dienstverlenende producten als de website, nieuwsbrieven, praktijkvoorbeelden, etc. Resultaat van dit laatste KTO was een rapportcijfer van 7,5, wat een verbetering vormde ten opzichte van de metingen in 2009 en 2006.

Functioneren Bodemhulpdesk

Bij de Bodemhulpdesk wordt de klanttevredenheid continu gemeten, waarbij iedere vraagsteller enquêtevragen krijgt voorgelegd. In totaal hebben 349 vraagstellers dit ingevuld. Van de vraagstellers die het KTO hebben ingevuld, heeft 38% een telefonisch antwoord gekregen, 45% een antwoord per e-mail en 17% deels telefonisch en per e-mail. Hieronder volgen de belangrijkste resultaten van het KTO.

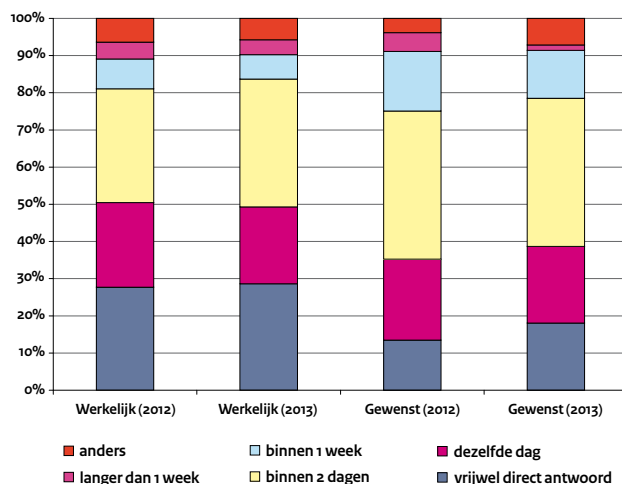
Resultaten KTO Bodemhulpdesk 2012-2013 (beoordeling op 5 puntsschaal)

De belangrijkste conclusies zijn:

- De meeste vraagstellers aan de helpdesk zijn tevreden. Ruim 94% zou de helpdesk aanbevelen in hun netwerk (score 6 of hoger op 10 puntsschaal). De gemiddelde score is net zoals in 2012 een 8,1.
- Vraagstellers die een telefonisch antwoord krijgen, zijn tevredener dan vraagstellers die alleen een digitaal antwoord krijgen. De tevredenheid is het hoogst over de behulpzaamheid, snelheid en deskundigheid en vooral over de telefonische beantwoording. Beantwoording via de e-mail wordt wat lager gewaardeerd, met name op het aspect bruikbaarheid. De resultaten uit de eerste helft van 2013 komen vrijwel overeen met de resultaten uit 2012. Bij de beantwoording per telefoon is een zeer lichte daling waarneembaar. Echter, er is sprake van een lichte toename in de waardering van per e-mail gegeven antwoorden en met name bij de gecombineerde beantwoording per e-mail en telefoon.
- De beantwoordingstermijn is in de eerste helft van 2013 verder afgenomen ten opzichte van 2012 en voorgaande jaren. Ruim 49% van de vraagstellers geeft aan nog op dezelfde dag antwoord te hebben gekregen, en bijna 84% een antwoord binnen twee werkdagen. Slechts 4% van de vraagstellers heeft langer dan een week moeten wachten. Verbeterpunt blijft de betere communicatie over de verwachte beantwoordingstermijn naar de vraagsteller indien beantwoording langer dan één week duurt.

KTO Helpdesk Bodem+ (2013) - beantwoordingstermijn

Bloemlezing quotes uit het KTO, zowel lovend als opbouwend:

Wanneer wordt gesteld dat binnen een week gereageerd wordt, dan moet je je daaraan houden. Ik stuurde 's middags een vraag en kreeg binnen een uur een reactie.

Bodem+ heeft het landelijke beeld en kan daardoor beter op een vraag inspelen. Wel graag meer praktijkgericht en niet alleen wet- en regelgeving benaderen.

Betrouwbaarheid en geloofwaardigheid zijn onomstreden.

Beter ingaan op de gestelde vragen. Meedenken en oplossingen aandragen voor problemen. Niet alleen met standaardantwoorden komen.

Dé vraagbaak van Nederland op het gebied van bodem, top!

Te voorzichtige antwoorden. Vooral de zinsnede dat bevoegd gezag zelf mag beoordelen. Terwijl ik er zelf juist niet uitkom ...

Kwalitatief goed advies, hoog kennisniveau, korte afstand tot ontwikkeling wet- en regelgeving, levende organisatie (Bodem+ benut de gestelde vragen voor ontwikkeling/aanpassing wet- en regelgeving).

Eventueel een keer bellen om de vraag duidelijk te krijgen. Soms wordt een vraag nu beantwoord, terwijl het helemaal geen antwoord op de vraag is.

Het ontvangen advies was toegespitst op de vraag en volledig. De medewerker had kennis van zaken, zowel praktisch als juridisch.

Kennis van zaken, snelheid, gezaghebbend, accuraat.

Goed luisteren naar de vraag. Wet is wel bekend, maar het gaat vaak om de geest.

Iedere medewerker is een ander antwoord en dat is al jaren zo. Daarom bel ik niet en stuur ik vraag altijd per e-mail.

Antwoord aan telefoon was duidelijk, volledig en bruikbaar. Medewerker was vriendelijk, geïnteresseerd en nam tijd om goed antwoord te geven. En nog snel ook. Klasse!

Bijeenkomsten in het land en BodemBreedAcademie

Ook bij georganiseerde bijeenkomsten in het land en trainingen via de BodemBreedAcademie worden standaard evaluaties uitgevoerd. In 2013 zijn de drie regionale bodemenergie-dagen geëvalueerd. Uitkomst daarvan was dat de gezamenlijke organisatie met het ministerie van IenM en andere partners werd gewaardeerd, deze dagen voor veel decentrale overheden een goede verdiepingsslag vormden op de nieuwe regelgeving voor bodemenergie en veel uitwisseling van praktijkervaringen heeft opgeleverd tussen gemeenten en omgevingsdiensten onderling.

Op de Schakeldag in juni 2013 zijn door Bodem+, het UP Bodemconvenant en het ministerie van IenM vier presentaties verzorgd. De Schakeldag is in het algemeen beoordeeld met een 7,7. De opzet van het programma als geheel scoorde 8,3, de plenaire onderdelen 7,3, de werksessies 7,4, het marktplein 8,2 en de locatie 8,5.

“2013 was het jaar dat het Wijzigingsbesluit bodem-energiesystemen in werking is getreden. De ODMH heeft zich, met behulp van ILB-ondersteuning, goed kunnen verdiepen in dit besluit. Met de extra handen die geboden werden en de kennis vanuit Bodem+, heeft de ODMH in de gemeente Zuidplas interferentiegebieden kunnen aanwijzen en beleidsregels opgesteld. Op de regiodagen bodemenergie, die georganiseerd werden door Bodem+, hebben wij onze ervaring mogen delen. Dergelijke regiodagen bodemenergie zijn een goed voorbeeld van samenwerking met andere overheden, het delen van kennis en ervaringen met degenen die in de dagelijkse praktijk met het wijzigingsbesluit moeten werken.”

Brenda Schuurkamp
milieuspecialist Bodem, Omgevingsdienst
Midden-Holland

Overzicht bereikte aantal deelnemers en klantwaardering BodemBreedAcademie in 2013

Cursus	Totaal aantal deelnemers	Aantal verzorgde trainingen	Gemiddeld rapportcijfer	Evaluatie
NRB (Workshop herziening Nederlandse Richtlijn Bodembeschermende voorzieningen)	20	1	7,5	Schriftelijk
Themabijeenkomst Inspectiebedrijven	100	3	Voldoende/goed	Mondeling
Leergang Adviseur Bodem en Ondergrond, niveau 2	9	1	N.n.b.	Schriftelijk (nog geen resultaat)
- Milieukundig begeleider SIKB BRL6000	5	1	Geslaagd	Schriftelijk
- Deskundig inspecteur bodembeschermende voorzieningen	7	1		
Totaal	141	7		

Het cursusaanbod 2013 van 7 trainingen en 141 bereikte kandidaten via de BodemBreedAcademie is hiermee beperkt ten opzichte van 2012, toen 35 trainingen werden verzorgd en 861 kandidaten werden bereikt. Redenen hiervoor zijn de beperkte majeure wijzigingen in wet- en regelgeving, werkdruk en beschikbare middelen bij decentrale overheden, onder andere door reorganisaties richting

Omgevingsdiensten. Daarnaast kiest Bodem+ ervoor om meer gerichte praktijkdagen en workshops te organiseren en minder generieke specialistische trainingen.

Uit het totaal aan onderzoeken is de conclusie dat de dienstverlening van Bodem+ in het algemeen als goed is beoordeeld.

5 Bezuinigingsopgave en financiën werkprogramma Bodem+

5.1 Bezuinigingsopgave

Na de start in 2010 is ook in 2013 een forse bijdrage geleverd aan het realiseren van een bezuiniging van 6 miljoen euro ten opzichte van het vastgestelde werkprogramma 2010-2014. Deze te realiseren bezuiniging tot eind 2014 bestaat op hoofdlijnen uit:

- een verdere reductie van het Bodem+-apparaat met 3,5 fte (besparing t/m 2014 circa 1,4 miljoen euro);
- vermindering van uitgave van projectmiddelen, onder andere door verdere reductie van de inzet van de Landsadvocaat op adviestaken, benutting van EU-raamcontract adviesdiensten en een grotere eigen inzet vanuit onze doelgroep bij het ontwikkelen van instrumenten (besparing t/m 2014 circa 4,4 miljoen euro);

- invendien door bijvoorbeeld leges op verklaringen baggerspecie en 0900-nummer helpdesk, nader te onderzoeken (besparing t/m 2014 circa 0,2 miljoen euro). Door het vervallen van de wettelijke taak Baggerspecieverklaringen per 1-1-2012 is ervoor gekozen deze bezuiniging in te vullen door de onderuitputting op de apparaatsgelden over 2011.

De opdrachtverlening is begin 2013 op de bezuinigingsafspraken aangepast. In 2013 zijn we op budget gebleven, waarmee de afgesproken bezuiniging is gerealiseerd. Een overzicht van de afgesproken bezuiniging op het werkprogramma en de realisatie tot op heden is weergegeven in onderstaande tabel.

Jaartal	Budget Werkprogramma 2010-2014	Budget na afgesproken bezuiniging	Realisatie		
	(apparaat + middelen)	(apparaat + middelen)	apparaat	projectmiddelen	totaal
2010	€ 8.654.824	€ 8.024.000	€ 5.084.413	€ 2.742.248	€ 7.826.661
2011	€ 8.008.850	€ 6.622.584	€ 4.437.520	€ 1.938.000	€ 6.375.520
2012	€ 7.915.714	€ 6.777.754	€ 4.509.529	€ 2.289.000	€ 6.798.529
2013	€ 7.450.425	€ 6.386.502	€ 4.687.500 ¹	€ 1.688.000 ²	€ 6.375.500
2014	€ 7.589.557	€ 6.156.700			
invendien		-€ 200.000			
Ntb-overig		-€ 148.170			
Totaal	€ 39.619.370	€ 33.619.370	Totaal t/m 2013		€ 27.376.210

¹ Zie toelichting onder 5.2 over monitoring van personele inzet.

² Dit bedrag is exclusief eenmalige bijdrage m.b.t. inzet 250 k euro op ondersteuning grondwater vanuit DGMI en inclusief uitgestelde realisatie zoals omschreven in de toelichting onder 5.2.

5.2 Financiën

Apparaatskosten

In 2013 is voor het eerst aangesloten bij de jaarlijkse afspraken die tussen het ministerie van IenM en Rijkswaterstaat worden gemaakt als het gaat om inzet van personeel en middelen (BOA-contract). Doordat binnen het BOA-contract geen urenregistratie plaatsvindt, wijkt deze afspraak af ten opzichte van eerdere jaren, waarin een contract met Agentschap NL werd gesloten. Detailinformatie over personele inzet binnen Bodem+-projecten kan derhalve niet worden ontsloten. In algemene zin is in 2013 een onderuitputting ontstaan als gevolg van vacatures. De hiermee samenhangende taken in ons netwerk zijn (tijdelijk) ingevuld door adviseurs van Bodem+. Hierdoor zijn voor andere taken, zoals Helpdesk Bodem, afgifte van erkenningen en ondersteuning op Buisleidingen, externe adviseurs ingezet. Deze zijn gefinancierd uit de onderuitputting van het personele budget. Het overige deel van de uitputting is ingezet voor het opstarten van de 'bodemkennispool', waarbij collegiale uitwisseling van kennis tussen decentrale overheden wordt gestimuleerd. Het beschikbare budget voor de personele inzet van Bodem+ is hiermee optimaal ingezet.

Projectmiddelen

In bijlage 4 zijn de financiële overzichten opgenomen van de besteding van projectmiddelen (verplichtingen) en de uitgegeven kasgelden over het jaar 2013. Op hoofdlijnen

concluderen we dat de besteding van onze projectmiddelen, met onze overgang naar Rijkswaterstaat, een moeizame (verlate) start kende, en dat enkele grotere posten in de begroting nog niet konden worden ingezet. Hierdoor is circa 68% van het budget uit het werkprogramma feitelijk verplicht en besteed. Daarnaast is 32% van de eenmalige bijdrage vanuit DGMI voor ondersteuning op grondwaterbeheer verplicht en besteed. De realisatie is daarmee achtergebleven op de ambitie, zoals in ons werkplan was verwoord. Tussen Rijkswaterstaat en het ministerie van IenM is afgesproken dat deze (uitgestelde) ambities alsnog in 2014 kunnen worden ingezet. Voor de Bodem+-opdracht betreft dit een bedrag van 714.192 euro.

Op een aantal projecten heeft in 2013 een significante afwijking van onze beoogde inzet in financiële zin plaatsgevonden. De meest significante verschillen zijn hieronder verklaard:

- **Bodemenergie:** Voor functionele inbeheername van de WKO-tool door Rijkswaterstaat CIV was een budget gereserveerd. Inbeheername heeft nog niet plaatsgevonden door capaciteitsgebrek bij CIV. Realisatie van de brochure 'Melden en registreren van gesloten bodemenergiesystemen' was aanzienlijk goedkoper dan geraamd door gebruikmaking van het raamcontract voor communicatiediensten van Rijkswaterstaat.

- Bedrijven en branches: Voor een mogelijke aanpassing van de bedrijvenregeling was een budget gereserveerd ten behoeve van ondersteunend onderzoek/inventarisatie. Aanpassing heeft (nog) niet plaatsgevonden.
- Milieuaansprakelijkheid: in onze ambitie om tot versnelde beëindiging van deze taak te komen, is op een aantal dossiers extra inspanning door de Landsadvocaat gepleegd.
- Implementatie Bodembeleid: Als gevolg van de wijziging van het Besluit bodemkwaliteit was een nieuwe release van het Meldpunt Bodemkwaliteit voorzien. Doordat nog niet duidelijk is hoe de wijzigingen ten aanzien van meldverplichtingen uitpakken voor het Meldpunt, is de nieuwe release uitgesteld naar 2014 en daarmee het begrote budget nog niet ingezet.
- Generieke en nationale kennisoverdracht: Dit betreft overwegend de financiering van een aantal platformen en samenwerkingsverbanden die veelal in het laatste kwartaal financieel worden verplicht. In 2013 is dit niet geheel gelukt, echter, de contractuele vastlegging zal begin 2014 alsnog geschieden.
- Twee tijdelijke fte's 2013: Op dit dossier heeft in 2013 beperkt ondersteuning plaatsgevonden. Een deel van het budget is, in overleg met DGMI, aangewend voor een extra bijdrage aan SIKB ten behoeve van het opstellen van de BRL15000 en onderliggende documenten.

5.3 Opbrengsten

Binnen onze wettelijke taak Milieuaansprakelijkheid was ook in 2013 sprake van opbrengsten, die rechtstreeks op de rekening van het ministerie van IenM worden gestort. In 2013 waren deze opbrengsten:

- Met een klein bedrijf is een schikking getroffen en gevorderd ten bedrage van 35.000 euro.
- Van een bedrijf is een oude vordering geïnd ten bedrage van 68.000 euro.

In 2013 is daarmee in totaal 103.000 euro gevorderd. Tevens is in een lopende procedure na comparitie van partijen een schikking bereikt met een particulier ten bedrage van 10.000 euro. Deze overeenkomst wordt in 2014 geformaliseerd.

Op de bovenvermelde bedragen uit de schikkingen en vonnissen worden meestal afspraken gemaakt over wijze en stramen van betaling. Deze staan dus los van opbrengsten die in een jaar concreet op de rekening van het ministerie van IenM worden bijgeschreven.

Over 2013 is de afbouw van milieuaansprakelijkheid verder vormgegeven. Een beperkt aantal stuitingsbrieven is door de RWS Corporate Dienst verstuurd. Ten aanzien van de lopende zaken is verder voortgang geboekt. De totale werkvoorraad van actieve zaken en passieve zaken omvat circa tien stuks. In een aantal zaken is actief overleg gevoerd met bevoegde overheden in oudekostenverhaalszaken vanwege nieuwe ontwikkelingen. Ten slotte zijn een tweetal praktijkmiddagen georganiseerd om kennis te delen rondom de inzet van het juridische en financiële instrumentarium.

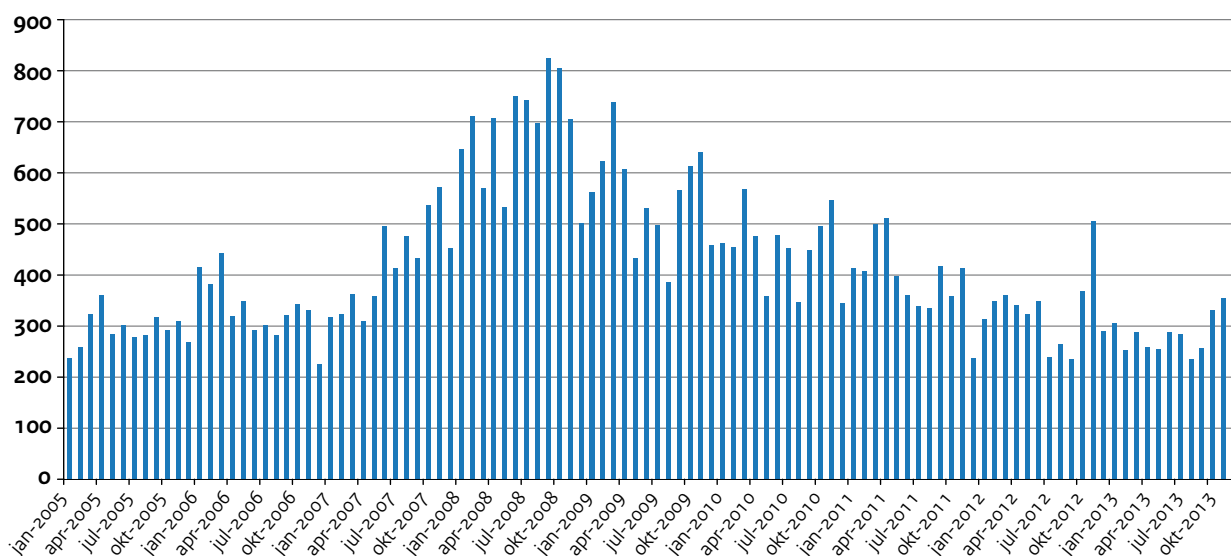
Bijlage 1 Bodemhelpdesk

Sinds 2011 is de Bodemhelpdesk van Bodem+ tevens ingericht als helpdesk voor het Expertisenetwerk Bodem en Ondergrond en dus ingericht op vragen over producten van SKB, SIKB, RIVM en TCB. De Bodemhelpdesk verwerkt ook de vragen aan het bodemloket.nl.

In 2013 zijn 3.333 vragen aan de Bodemhelpdesk gesteld. Dat zijn er minder dan in 2012 (3.933). De daling van het aantal

vragen sinds 2008, het jaar van de inwerkingtreding van onder andere het Besluit bodemkwaliteit en Activiteitenbesluit, heeft zich verder doorgezet. Recente wijzigingen in de regelgeving (wijziging Wet bodembescherming en Wijzigingsbesluit bodemenergie) zorgen slechts voor een beperkt aantal nieuwe vragen.

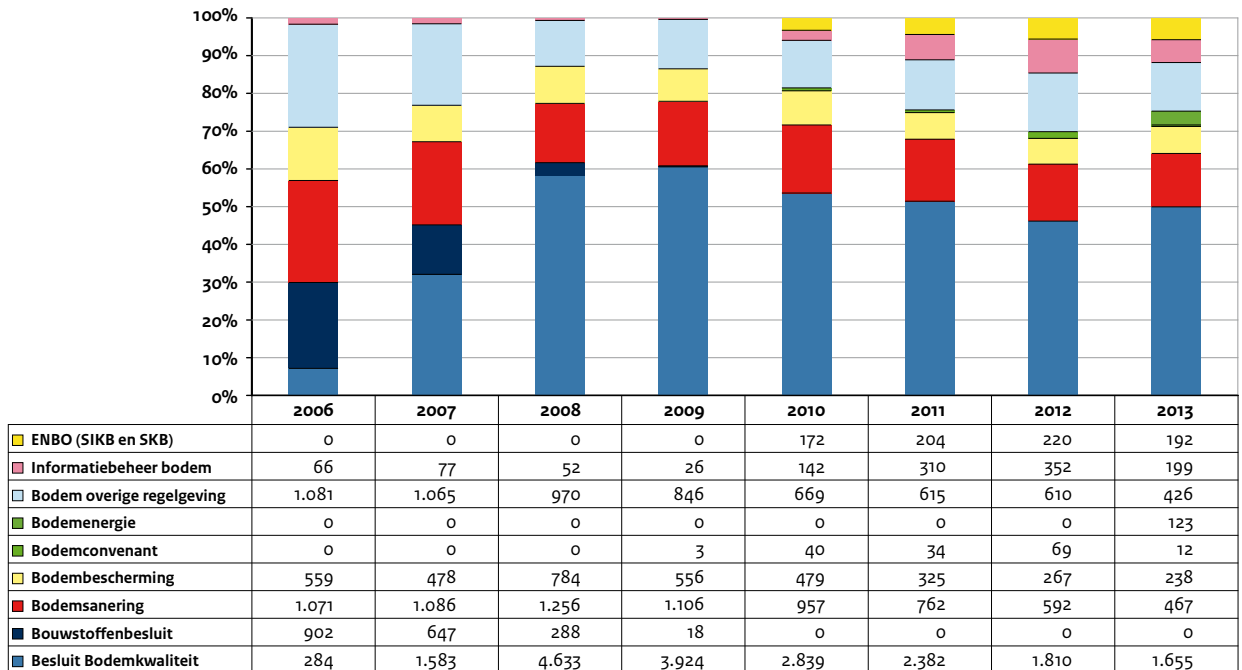
Aantal vragen Bodemhelpdesk (periode 2005-2013)

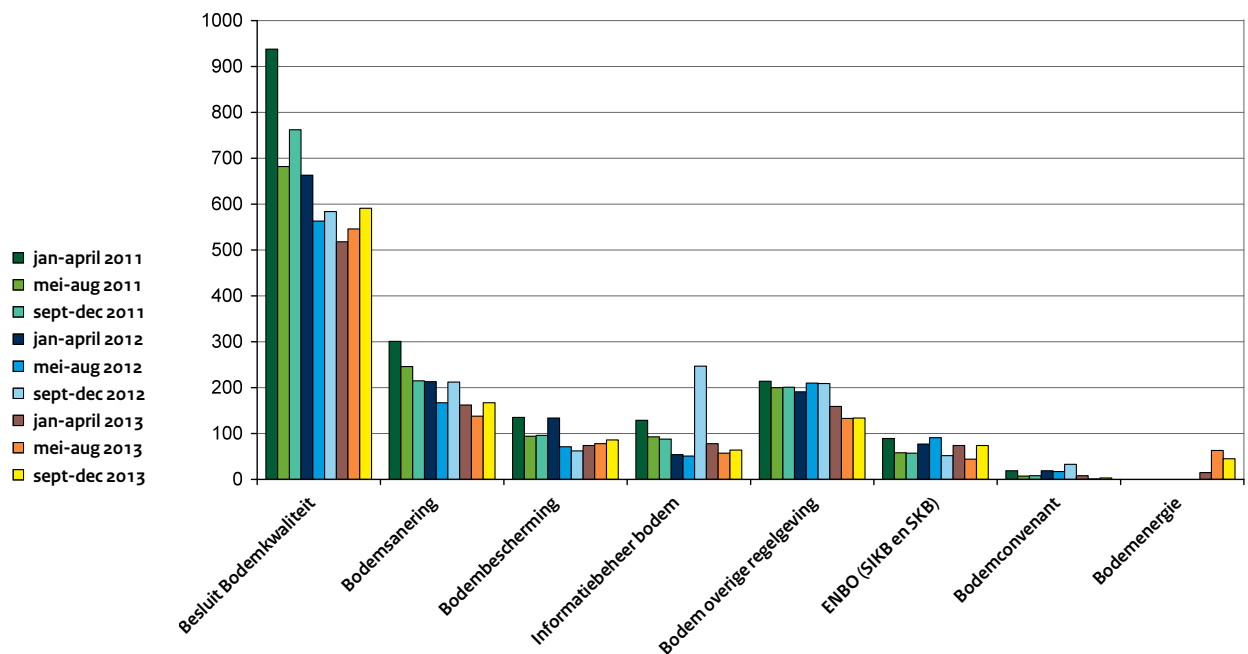
Net zoals de voorgaande jaren zijn ook in 2013 de meeste vragen over het Besluit bodemkwaliteit (51%) gesteld. Daarna volgen de categorieën Bodemsanering (14%) en

Bodem overige regelgeving (13%), Bodembescherming (7%), Informatiebeheer (6%), ENBO (SIKB en SKB) (5%), Bodemenergie (4%) en Bodemconvenant (<1%).

Helpdeskvragen per categorie (2006-2013)

Ontwikkeling aantal en soort vragen Bodemhelpdesk (2011-2013)

De verdeling van de onderwerpen in 2013 is grotendeels vergelijkbaar met de verdeling van de vragen in voorgaande jaren. Een nieuw onderwerp in 2013 is Bodemenergie. De inwerkingtreding van het

Wijzigingsbesluit bodemenergie per 1 juli 2013 zorgde vooral in de tweede helft van het jaar voor extra vragen.

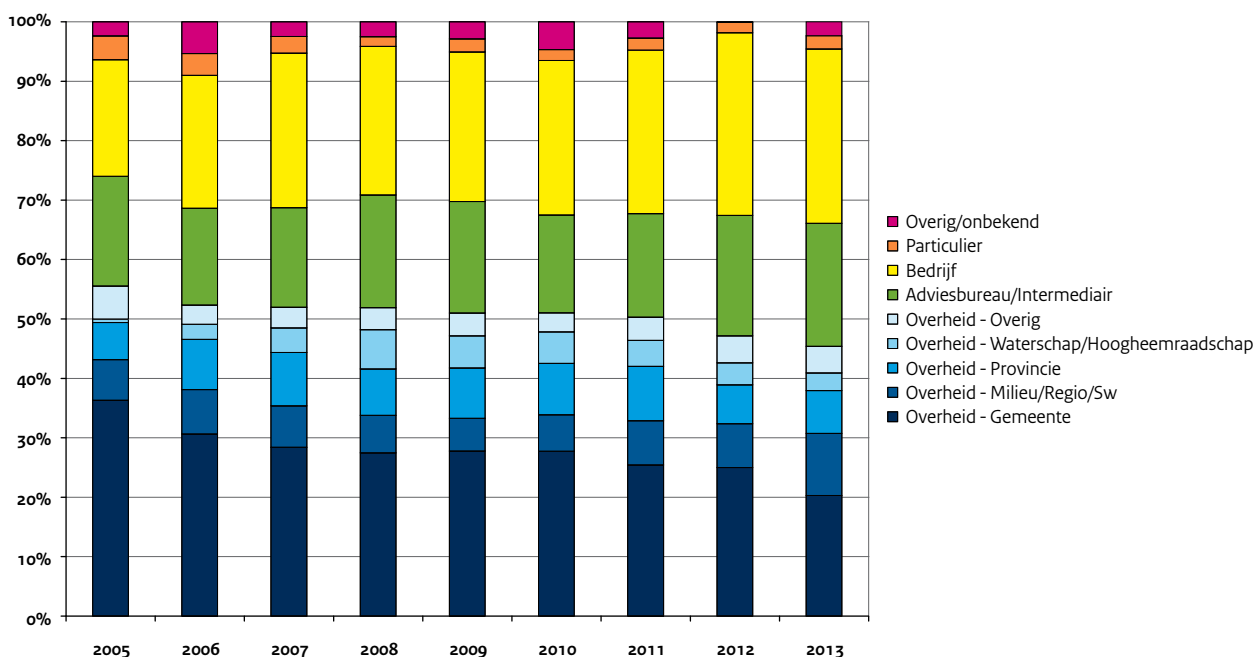
Verder is in 2013 het volgende opgevallen:

- Naar aanleiding van een uitspraak van de Raad van State zijn in de maanden september tot en met november ongeveer 50 vragen gesteld over de partijdefinitie volgens de BRL 1000, protocol 1001. Zowel adviesbureaus, grondbanken als decentrale overheden stelden vragen over de consequenties van de uitspraak. De vragen gingen over het zowel in situ als ex situ keuren van verschillende depots die niet aaneengesloten zijn gelegen.
- Vanaf juli 2013 is het aantal vragen over bodemenergie toegenomen. De meeste vragen zijn gesteld over de afhandeling van meldingen en registraties (in het LGR) en over het Wijzigingsbesluit bodemenergie zelf. Na een piek in de maand juli (29 vragen) is het aantal vragen afgenomen naar een gemiddeld aantal van 13 vragen per maand.
- In de maanden juni en juli en in iets mindere mate ook oktober en november zijn extra vragen gesteld over Kwalibo-erkenningen. De oorzaak hiervan is het aflopen van een aantal overgangstermijnen voor nieuwe BRL's, waardoor meer bedrijven wijzigingen in erkenningen moesten doorgeven.
- In de eerste maanden van 2013 is een gering aantal vragen gesteld over de wijziging van de Wet bodembescherming. Vanaf de maand juli hebben enkele overheden ook vragen gesteld over het gewijzigde artikel 55ab Wbb (opleggen van nader onderzoek bij eigenaren bedrijfs-terreinen). Dit naar aanleiding van de inwerkingtreding van het wijzigingsbesluit Wbb.
- In november 2012 is de nieuwe website bodemloket.nl beschikbaar gekomen. Dat zorgde eind 2012 voor veel

extra vragen (en deels ook klachten en suggesties voor verbetering) van gebruikers. Met uitzondering van de maand januari is het aantal vragen in 2013 weer afgenomen naar een gemiddeld aantal van circa 15 vragen per maand. Een teken dat de gebruikers van bodemloket.nl gewend zijn aan de nieuwe website.

In 2013 is 84% van de vragen afgehandeld door het eerste-lijnsteam. Het eerste-lijnsteam bestaat uit acht ervaren adviseurs van Bodem+ en twee ingehuurd adviseurs van een milieuvadvisbureau. Drie van de adviseurs zijn in 2013 toegevoegd aan het helpdeskteam. De overige 16% van de vragen is afgehandeld door andere (tweedelijns)specialisten binnen Bodem+ of daarbuiten (met name SIKB, RIVM, maar ook andere collega's van Rijkswaterstaat WVL).

Net zoals in 2012 is 59% van de vragen digitaal (via web-formulier of per e-mail) binnengekomen. Ruim 45% van de vragen is afkomstig van overheidsorganisaties. Als gevolg van de gefaseerde oprichting van omgevingsdiensten is het aantal vragen dat is gesteld door gemeenten (20%), iets afgenomen ten opzichte van 2012 (25%) en is het aantal vragen door milieu- of omgevingsdiensten toegenomen van 7% in 2012 naar ruim 10% in 2013. Een groot deel van de vragen die zijn gesteld door het bedrijfsleven (50%) en adviesbureaus (33%), hangt samen met wettelijke taken die Bodem+ uitvoert (Kwalibo-erkenningen en verklaringen van niet-reinigbaarheid), instrumenten die Bodem+ beheert (onder andere bodemloket, BoToVa) of Beoordelingsrichtlijnen van SIKB.

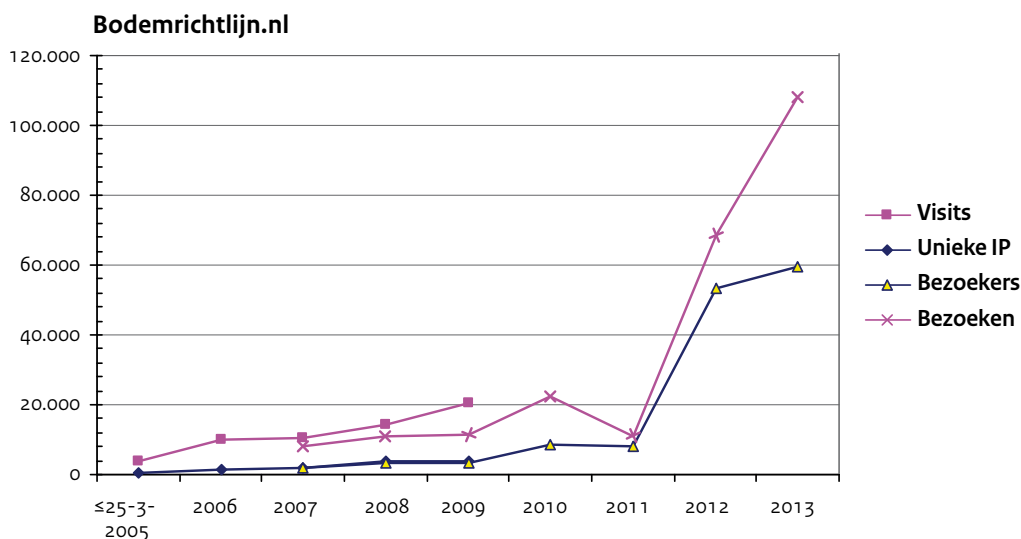
Bijlage 2

Statistiek websites (bodemrichtlijn, BodemVizier)

Richtlijn herstel en beheer (water)bodemkwaliteit

Het bezoek aan de website bodemrichtlijn.nl lag in 2013 bijna 60% hoger dan in 2012 (107.866 versus 68.685). Het aantal bezoekers lag 12% hoger dan in 2012 (59.492 versus 53.312). Er zijn 48% meer pagina's bekeken dan in 2012

(281.074 versus 190.532), zie onderstaande figuur. Meest bezocht blijft het onderdeel 'Bouwstoffen en afvalstoffen' van Rijkswaterstaat.

	OS	MS/GA	OS	MS/GA	OS	MS/GA	OS	MS/GA
Jaar	Unieke IP	Bezoekers	Visits	Bezoeken	Pageviews	Weergaves	Topics	Titels
(≥25-3-) 2005	647		4.046		48.295		2.171	
2006	1.561		9.956		93.866		2.332	
2007	2.069	1.858	10.364	8.069	119.650	77.276	2.633	3.471
2008	3.728	3.343	14.357	11.110	309.715	158.569	4.377	2.669
2009	3.714	3.113	20.598	11.540	319.906	111.226	4.048	2.670
2010		8.663		22.259		234.063		2.893
2011		8.008		11.017		143.022		3.247
2012		53.312		68.685		190.532		3.116
2013		59.492		107.866		281.074		2.643

2013/2012		1,12		1,57		1,48		0,85
-----------	--	------	--	------	--	------	--	------

OS:	Oude statistiek
MS:	Knowmax MagmaStats
GA:	Google Analytics

Technisch beheer

In 2013 zijn de volgende verbeteringen in het technisch beheer en gebruiksgemak van bodemrichtlijn.nl gerealiseerd:

- vervanging van de zoekmotor, zodat nu zoeken binnen facetten mogelijk is;
- meertalige user interface;
- inbouwen van de Google translator plug-in, zodat de kennis nu beschikbaar is in maar liefst 72 talen.

BodemVizier

Professionals die informatie zoeken over de bodem, de ondergrond en gebiedsontwikkeling, kunnen vanaf juli 2012 gebruikmaken van een nieuw zoekinstrument. Op de website vizier.bodemrichtlijn.nl zijn rapporten, handreikingen, praktijkvoorbeelden en andere bodemdocumentatie samengebracht. Deze zoekmachine geeft voor specifieke situaties (handelingen) aan welke bestaande informatie nuttig is. De zoekmachine ontsluit ook de 'Instrumenten in de bodemsaneringsketen'. BodemVizier is gemaakt in samenwerking met het RIVM in opdracht van het ministerie van IenM.

De website vizier.bodemrichtlijn.nl is in 2013 2.894 keer geraadpleegd, vooral rond de introductie eind februari, daarna stabiliseert het bezoek tot circa 110 bezoeken per maand. Het aantal bezoekers lag op 2.280. De 239 instrumenten zijn 12.531 keer bekeken. Ter vergelijking: BodemVizier wordt daarmee ongeveer een factor 20 meer bezocht dan de 32 instrumenten in de bodemsaneringsketen op bodemrichtlijn.nl, maar bestrijkt ook veel meer thema's, namelijk 26. Faceted search lijkt een goede keuze: 88,5% van de bezoeken volgt die weg. Meest bezocht is: 'Aan het werk met visie: het opstellen en uitdragen van een bodemvisie', verrassende tweede is: 'Blokkeendoos Ruimte voor de Rivier (RvdR)'.

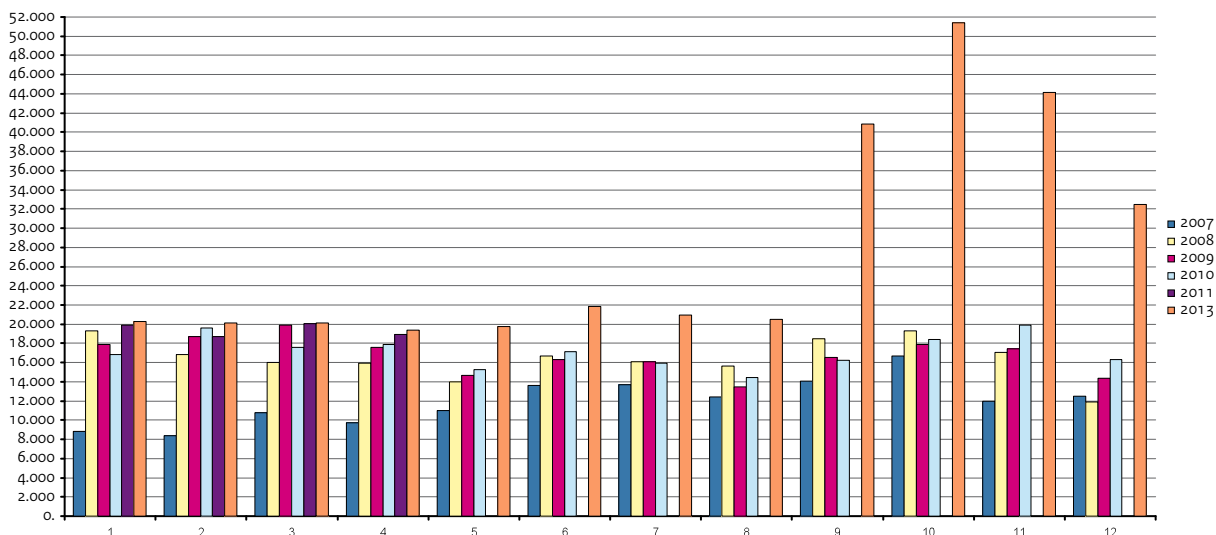
Bodem en ondergrond op www.rwsleefomgeving.nl

Het bezoek aan de onderdelen Bodem+ en Bodem en ondergrond op de website rwsleefomgeving.nl lag in 2013 ruim 50% hoger dan in voorgaande jaren (331.829 versus circa 200.000). De periode september t/m december springt eruit. Vanaf 4 september 2013 is namelijk het 'Zoekmenu erkende bodemintermediairs' volledig ingebouwd in de site en alleen al verantwoordelijk voor 100.891 (21% van de) paginaweergaven van de gehele site. De Bodem+-pagina

krijgt tweemaal zoveel bezoek (20.346) als de homepage van Leefomgeving. De nieuwsberichten die het meest zijn bekeken, zijn: 'Nieuwe versie Circulaire bodemsanering per 1 juli 2013' en 'Bodem Toets- en Validatieservice (BoToVa) per 1 juli 2013'. Meest gestelde vraag: 'In welke gevallen mag ik een afvalstof als grondstof gebruiken in een nieuwe bouwstof?' De onderdelen op volgorde:

Onderdeel	Pagina-weergaven
Erkenningen Besluit bodemkwaliteit	116.360
Besluit bodemkwaliteit	62.064
Bodemsanering	28.485
Bodemenergie	19.250
Bodem+	17.403
Nieuws	13.774
Nederlandse Richtlijn Bodembescherming	8.706
Bodemconvenant	5.675
Activiteitenbesluit	4.942
Verklaring niet-reinigbaarheid grond	4.849
Verwerking grond en baggerspecie	3.207
Bodembeleid	3.050
Agenda	1.682
Kwalibo	1.291
Nazorg	969
Bodem informatiebeheer	810
Ondergrond	657
MTBE en ETBE	563
Fabrikant-eigenverklaring	532
Gelijkwaardigheidsverklaring IBC	209

Visits bodemplus.nl

Bijlage 3

Landelijk meldpunt bodemkwaliteit

Meldsysteem

In 2013 is een begin gemaakt met het voorbereiden van de nieuwe release in 2014. Er is een inventarisatie gemaakt van de verwachte wijzigingen in het Besluit bodemkwaliteit. Met het Centrum IV Verificatie en Validatie van Rijkswaterstaat Centrale Informatievoorziening is contact gelegd met betrekking tot het testen van de nieuwe release.

In 2013 is een aantal Regionale uitvoeringsdiensten van start gegaan. Voor deze diensten zijn accounts aangemaakt ten behoeve van de doorzending en behandeling van de meldingen.

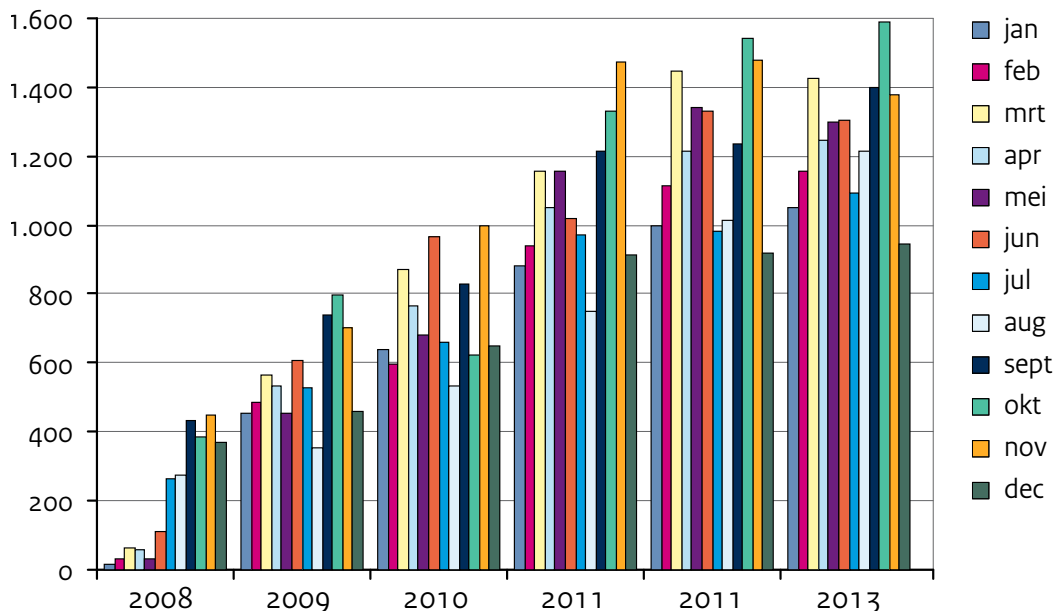
Meldkamer

Het aantal meldingen is in 2013 licht toegenomen in vergelijking met 2012, 15.102 om 14.612 meldingen. De meeste meldingen (98,3%) worden elektronisch verzonden.

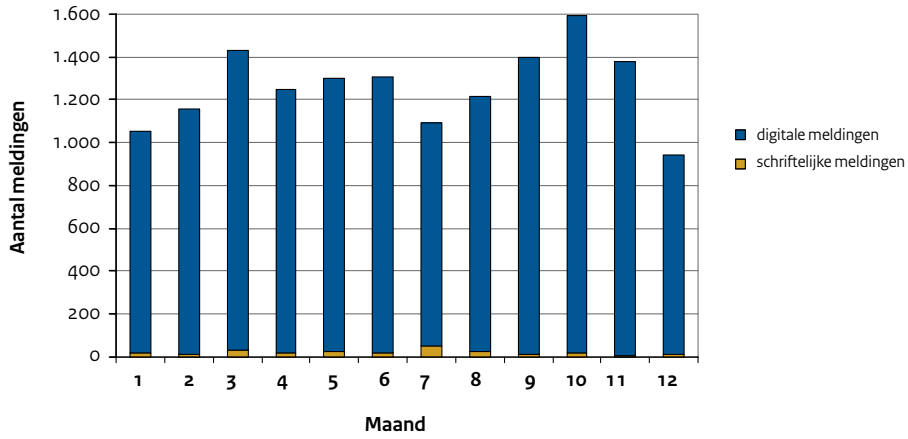
Het aantal schriftelijke meldingen is licht afgenomen ten opzichte van 2012, 259 om 286. In juli is een piek te zien van het aantal schriftelijke meldingen, 49 meldingen. Dit had te maken met een foutmelding bij gebruik van Internet Explorer 10, waardoor een aantal gebruikers niet elektronisch kon melden. Dit is opgelost met het installeren van nieuwe software.

Het gebruik van het meldpunt is verder toegenomen. In 2012 hebben 926 nieuwe melders een (hoofd)account aangemaakt. Ondanks de toename van het aantal gebruikers en de toename van het aantal meldingen neemt het aantal vragen van gebruikers af. Ook bij het aantal vragen is een piek te zien in juli in verband met de eerder genoemde foutmelding, 132 vragen. Totaal aantal vragen in 2013 was 647 tegen 709 in 2012.

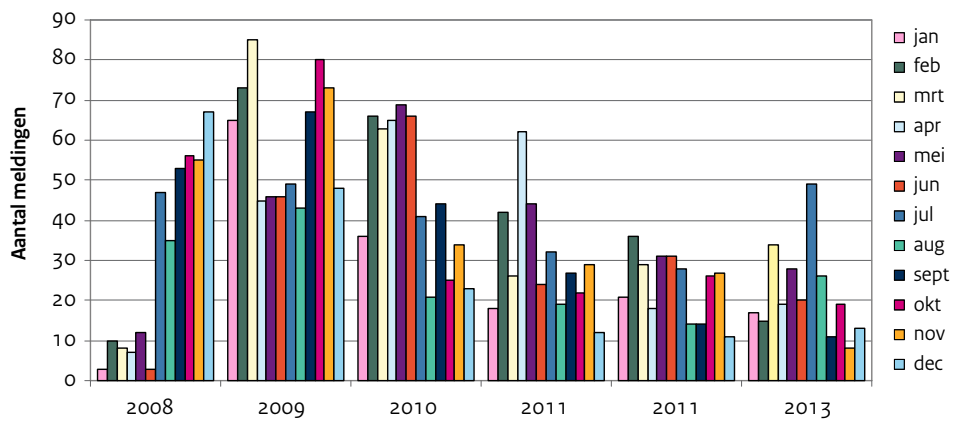
Overzicht van het aantal meldingen 2008-2013

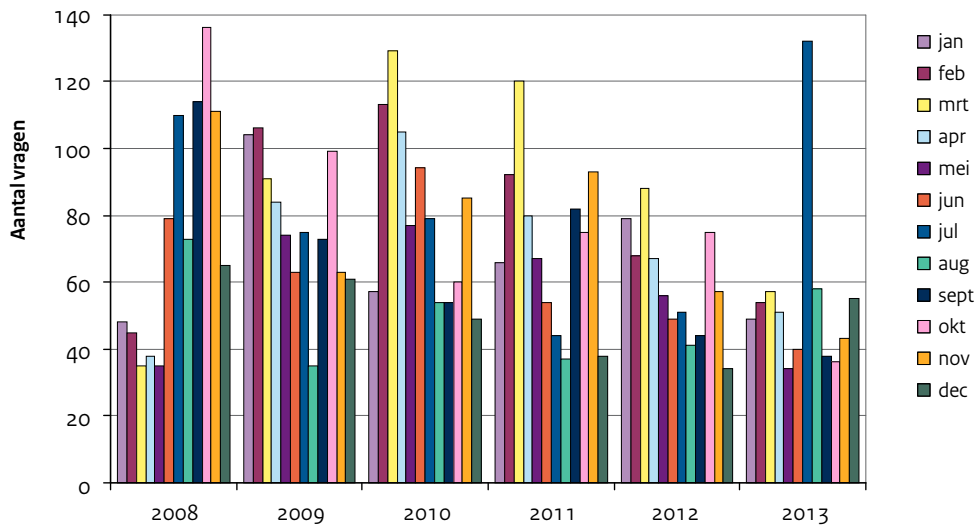
Overzicht digitale en schriftelijke meldingen 2013

Aantal schriftelijke meldingen 2008-2013

Topdesk aantal vragen 2008-2013

Bijlage 4

Financiële verantwoording Bodem+ 2013

Verplichtingen			
	Begroot	Verplicht	
Projectmiddelen Bodem+ 2013			
Activiteit		<i>verplicht</i>	<i>proc.</i>
Ondersteuning UP Bodem (gebiedsgrondwaterbeheer)	5.000	7.195	144%
Bodemenergie	175.000	129.507	74%
Bedrijven en branches	25.000	-	0%
Bewust Bodemgebruik	200.000	191.456	96%
Milieu aansprakelijkheid	150.000	203.003	135%
Verbreding Bodem, Ruimte en Water, incl. STRONG	100.000	47.250	47%
Ondersteuning uitvoering Bodemconvenant	655.000	578.411	88%
Implementatie Bodembeheer	520.108	256.889	49%
Verbeteren bestand bodembeleid	28.750	18.083	63%
Uitvoeringskwaliteit in de bodemketen	42.000	7.648	18%
Implementatie en effectmeting Bodembeleid	590.858	282.620	48%
Generieke kennisoverdracht	85.000	1.962	2%
<i>Samenwerking kennisoverdracht:</i>			
Regionaal	5.000	129	3%
Nationaal	241.000	150.878	63%
Internationaal	39.600	42.302	107%
Bodem informatiebeheer	51.000	64.325	126%
Kennisnetwerk Bodem	421.600	259.596	62%
Programmabeheer Bodem+	20.542	23.181	113%
Subtotaal Bodem+	1.688.000	1.143.808	68%
Omzet 2 tijdelijke fte's 2013 voor DUK's	250.000	80.000	32%
Totalen	1.938.000	1.223.808	63%
Niet-verplicht budget		714.192	37%
Projectmiddelen UP Bodem	Begroot	Verplicht	
Activiteit		<i>verplicht</i>	<i>proc.</i>
Uitvoeringsprogramma Bodemconvenant	842.000	615.827	73%
Projectmiddelen DGO	Begroot	Verplicht	
Activiteit		<i>verplicht</i>	<i>proc.</i>
Ondersteuning Platform DGO	8.000	-	0%

Kas			
Projectmiddelen Bodem+ 2013	Verplicht	Betaald	
		<i>kas</i>	<i>proc.</i>
BODEM 2012	980.000	956.528	98%
BODEM 2013	1.223.808	1.186.758	97%
Totaal Bodem+	2.203.808	2.143.286	97%
Projectmiddelen UP Bodem	Verplicht	Betaald	
		<i>kas</i>	<i>proc.</i>
UP 2012	471.182	408.650	87%
UP 2013	651.000	615.827	95%
Totaal Bodem+	1.122.182	1.024.477	91%
Projectmiddelen DGO	Verplicht	Betaald	
		<i>kas</i>	<i>proc.</i>
Ondersteuning Platform DGO	8.000	-	0%

Dit is een uitgave van

Rijkswaterstaat
Bodem+

Kijk voor meer informatie op:
www.rijkswaterstaat.nl/leefomgeving
Helpdesk Bodem+: bodemplus@rws.nl

maart 2014 | WVL0314VH2335